

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วิทยาลัยครู เป็นสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ซึ่งมีสถานที่ตั้งกระจายอยู่ทั่วประเทศ จำนวน 36 แห่ง ภารกิจที่สำคัญประการหนึ่งคือ การผลิตครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและปริมาณเพียงพอต่อความต้องการของท้องถิ่น สถานที่ตั้งและกลไกการทำงานเหมาะสมอย่างยิ่งต่อการเข้าถึงท้องถิ่น กล่าวคือวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาคจะทำหน้าที่บริการการศึกษาแก่ชุมชนให้ครอบคลุม ในอัตราส่วนวิทยาลัยครูละอย่างน้อย 2 จังหวัด เพื่อเป็นการกระจายโอกาสทางการศึกษาแก่ประชาชนได้ทั่วประเทศ นอกจากนี้ลักษณะสำคัญอันหนึ่งของวิทยาลัยครูที่แตกต่างจากสถาบันอุดมศึกษาทั่วไปคือความเป็นผู้ใกล้ชิดกับภูมิภาคนาของ ผู้เรียนเป็นเหตุให้มีประชากรนักศึกษาหลากหลายวัฒนธรรม(ชาติพันธุ์) เช่น ไทยมุสลิม ไทยลาว ไทยมอญ ไทยเขมร ไทยส่วย ไทยเยอ และอื่น ๆ แล้วแต่ว่าวิทยาลัยครูใดตั้งอยู่ในบริเวณวัฒนธรรม (cultural area) ใด อย่างไรก็ตามแม้จะพยายามกำหนดให้วิทยาลัยครูแต่ละแห่งมีรูปแบบที่คล้ายกันเพื่อความเป็นเอกภาพ แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นจากวิทยาลัยครูกลับเป็นปัญหาเฉพาะสำหรับวิทยาลัยครูแต่ละแห่งแต่ละบริบท ดังกรณีตัวอย่าง การสำรวจปัญหาในวิทยาลัยครูสุรินทร์ (วิทยาลัยครูสุรินทร์, 2530) พบว่า

1. ปัญหาภายในวิทยาลัยครูสุรินทร์ ได้แก่

1.1 ปัญหาด้านการจัดการหอพักภายในวิทยาลัย พบว่าเคยมีการทะเลาะวิวาทระหว่างนักศึกษาชายกลุ่มชาติพันธุ์ไทยเขมรกับไทยลาวหลายครั้ง ซึ่งนักศึกษาหอพักชาติพันธุ์ไทยเขมรถูกเลือกปฏิบัติ (discrimination) จากชาติพันธุ์อื่น และเคยมีการร้องเรียนให้สร้างโรงครัวประจำหอพักเพื่อประกอบอาหารเองในปีการศึกษา 2521 นอกจากนี้ยังมีปรากฏการณ์ที่นักศึกษาหญิงชาติพันธุ์ไทยเขมรในหอพักวิทยาลัยมีอาการป่วยชัก

โดยเฉลี่ยสัปดาห์ละ 3 ราย กระทั่งผู้ปกครองนักศึกษามาร้องเรียนให้ตั้งศาลพระภูมิ
 อากาศป่วยชกจึงมีความถี่ลดลงในปีการศึกษา 2524 (วิทยาลัยครูสุรินทร์, 2530: 3)

1.2 ปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนภายในวิทยาลัยพบว่า นักศึกษา
 กลุ่มชาติพันธุ์ไทยเขมรมีอัตราการขาดเรียน ลาพัก และตกลอกค่อนข้างสูง โดยเฉพาะใน
 ปีการศึกษา 2525 เทียบได้ร้อยละ 20 ของจำนวนนักศึกษาทั้งหมด และในปีการศึกษา
 2527 เกิดปรากฏการณ์ที่นักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ไทยเขมรบางหมู่เรียนไม่พอใจเมื่ออาจารย์
 บางท่านมอบหมายงานให้ทำร่วมกับนักศึกษากลุ่มอื่น และเขียนคำร้องเสนอวิทยาลัย
 (วิทยาลัยครูสุรินทร์, 2530: 4) นอกจากนี้อาจารย์ผู้สอนคณะวิทยาศาสตร์หลายท่านมักจะ
 กล่าวทำนองเดียวกันว่า "ไม่อาจสรุปได้ว่า การปลูกฝังคุณธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู
 นั้น ได้ผลเพียงใด" (สัมภาษณ์ 2-10 ธันวาคม 2534) ซึ่งมูลเหตุของปัญหานี้ น่าจะสอดคล้อง
 กับที่ McGrath (1974: 35) ยกขึ้นเป็นปัญหาสำคัญของการฝึกหัดครูในสหรัฐอเมริกา
 กล่าวคือ บางวิชาในหลักสูตรไม่มีรูปแบบการเรียนการสอน โดยเฉพาะที่เหมาะสมกับนักศึกษา
 ต่างกลุ่มวัฒนธรรมกัน เช่น วิชาปรัชญาและคุณธรรมสำหรับครู และวิชาความเป็นครู ซึ่ง
 ผู้วิจัยในฐานะผู้สอนวิชาเหล่านั้นเห็นว่าในสาระของการพัฒนาค่านิยมที่พึงประสงค์แก่นักศึกษา
 นั้น ผู้สอนขาดวิธีการและข้อมูลด้านค่านิยมของนักศึกษาแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ เพราะการปลูกฝัง
 คุณธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพย่อมเกี่ยวข้องกับเรื่องค่านิยมของมนุษย์ (Trent, 1990:
 362)

1.3 ปัญหาด้านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู พบว่านักศึกษาครูกลุ่ม
 ชาติพันธุ์ไทยเขมรเข้ารับบริการและให้คำปรึกษาอย่างมาก (วิทยาลัยครูสุรินทร์, 2530)
 และจากบันทึกผลการนิเทศนักศึกษาฝึกสอนของอาจารย์นิเทศก์คณะวิทยาศาสตร์ตั้งแต่
 ปีการศึกษา 2527-2534 ยืนยันทำนองเดียวกันว่านักศึกษาฝึกสอนชายชาติพันธุ์ไทยเขมร
 ส่วนใหญ่ขาดความรับผิดชอบงานระหว่างการฝึกสอนเพราะชอบจับกลุ่มดื่มสุรา เที่ยวเตร่
 และมีปัญหากับหญิงชาวบ้าน ฯลฯ

1.4 ปัญหาด้านการบริหารภายในวิทยาลัย พบว่า คณะกรรมการโรงเรียน
 80 เป็นชนชาติพันธุ์ไทยเขมรและชอบจับกลุ่มต่อรองอำนาจ และปรากฏว่าอาจารย์ชาติพันธุ์
 ไทยเขมรมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางบริหารและวิชาการของวิทยาลัยน้อยที่สุด (วิทยาลัยครู
 สุรินทร์, 2530)

จะเห็นว่ากลุ่มชนชาติพันธุ์ไทยเขมรมีพฤติกรรมแปลกแยกจากคนส่วนใหญ่ในประเทศ ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวน่าจะมีความสืบเนื่องมาจากค่านิยม (Rokeach, 1973)

2. ปัญหาภายนอกที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษาครูได้แก่ ครูที่สอนเขตชายแดนจังหวัดสุรินทร์และศรีสะเกษมีปัญหาด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินเพราะมีการสู้รบกันบ่อยระหว่างทหารไทยกับทหารกัมพูชา (สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย, 2524) และขณะเดียวกันก็มีข้อมูลชี้ว่า บุคคลที่เป็นปัญหาในชุมชน ส่วนใหญ่มาจากผู้ประกอบอาชีพครู (วิทยาลัยครูสุรินทร์, 2530) ชาวบ้านไม่นิยมฝึกฝนวิชาชีพระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเพราะขาดความมั่นใจและมองไม่เห็นประโยชน์ เด็กชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษาขาดเรียนในอัตราสูง ผู้ปกครองนักเรียนมีค่านิยมที่ขัดต่อการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาทำให้มีเด็กเข้าเรียนระดับนั้นน้อยมาก เด็กนักเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาหลีกเลี่ยงการใช้ภาษาไทยกลาง นิยมใช้ภาษาเขมร นักเรียนชาติพันธุ์ไทยเขมรมีคุณภาพการศึกษาต่ำ มีรายงานว่าครูชายชาติพันธุ์ไทยเขมรเสียชีวิตด้วยโรคพิษสุราเรื้อรัง ในอัตราสูง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2531) หากมีการเตรียมครูให้ตระหนักและเข้าใจธรรมชาติของชนกลุ่มนี้ โดยเฉพาะ น่าจะช่วยคลี่คลายปัญหาดังกล่าวได้บ้าง

จะเห็นว่าปัญหาดังกล่าว ก่อความคลุมเครือในเรื่องของการจัดการอุดมศึกษาในสถาบันที่มีนักศึกษาหลากหลายวัฒนธรรมอย่างเช่นวิทยาลัยครูในประเด็นที่เทียบเคียงได้กับประเด็นสำคัญของการศึกษาด้านการพัฒนานักศึกษาในสหรัฐอเมริกาดังต่อไปนี้

1. สภาพแวดล้อมทั่วไปภายในสถาบันอุดมศึกษาที่มีความคล้ายคลึงและต่อเนื่องกับสภาพแวดล้อมในอดีตก่อนเข้าศึกษาของนักศึกษามากน้อยเพียงใด (McKinley and Dworkin, 1989: 33) สภาพแวดล้อมทางวิชาการของสถาบันมีส่วนช่วยให้นักศึกษาชาติพันธุ์ที่เป็นปัญหามีอิสระทางความคิดและค่านิยมมากพอที่จะเลือกค่านิยมที่แหวกแนวจากความคาดหวังของบิดามารดาหรือผู้อุปถัมภ์ (commitment) ในอดีตหรือไม่ (Livingston and Stewart, 1987: 40)

2. ประสบการณ์ในสถาบันอุดมศึกษาเน้นวิธีการปฏิสัมพันธ์อย่างเหมาะสมแก่นักศึกษาและบุคลากร รวมถึงการพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานกับคนต่างวัฒนธรรมมากน้อยเพียงใด (Shang, 1989: 67)

3. ระบบการเรียนการสอนและการพัฒนานักศึกษารวมทั้งการบริหาร มีส่วนเปิดโอกาสของการเป็นผู้รอบรู้ในท้องถิ่น (McKinley and Dworkin, 1989: 33) ของ

นักศึกษาและบุคลากรชาติพันธุ์ที่เป็นปัญหาอันเป็นเหตุให้นักศึกษาและบุคลากรกลุ่มนี้ไม่สามารถพัฒนาตนเองเท่าที่ควรจริงหรือไม่

4. การผลิตครูของสถาบันการฝึกหัดครูขาดการเข้าใจ และเข้าถึงนักศึกษาชาติพันธุ์ที่เป็นปัญหา (Trent, 1990: 365) และขาดการตระหนักในพหุวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในสถาบันจริงหรือไม่ (Shang, 1989: 68) และทำไมจึงกระทบกับการจัดการศึกษาระดับอื่นด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2531: 14)

ในกรณีวิทยาลัยครูสุรินทร์นั้น พบว่ามีความคลุมเครือเทียบเคียงได้ในแต่ละประเด็นที่กล่าวมานี้ และเกี่ยวข้องกับค่านิยมของนักศึกษาครูกลุ่มชาติพันธุ์ไทยเขมรทั้งสิ้น เพราะค่านิยมเกิดจากความเชื่อและเป็นตัวกำหนดทัศนคติและพฤติกรรมของบุคคล นอกจากนี้ค่านิยมยังมีลักษณะยั่งยืนถาวรเมื่อถูกตอกย้ำโดยระยะเวลา แต่ก็อาจเปลี่ยนแปลงได้ด้วยประสบการณ์แต่ละช่วงชีวิตของคน ซึ่งการเปลี่ยนแปลงค่านิยมจะเป็นลักษณะของการจัดอันดับความสำคัญของค่านิยมใหม่นั้นเอง จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจว่าความเข้มข้นของประสบการณ์ที่สถาบันอุดมศึกษาจัดให้ และระยะเวลา 4 ปีของการใช้ชีวิตเป็นนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา เช่น วิทยาลัยครูนั้น จะเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลและเป็นระยะเวลายาวนานพอที่จะก่อเกิดการเปลี่ยนแปลงค่านิยมของนักศึกษาในกลุ่มนี้มากนักน้อยเพียงใด

จากการศึกษาของ Astin (1983) พบว่าการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในตัวนักศึกษา โดยเฉพาะค่านิยมของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาประเทศสหรัฐอเมริกา อาจเกิดขึ้นได้ทั้งจากอิทธิพลภายในสถาบันอุดมศึกษา และเกิดจากความเป็นผู้ใหญ่มากขึ้นของนักศึกษาเอง อีกทั้งได้ชี้ให้เห็นว่าชาติพันธุ์มีความสำคัญต่อระดับการเปลี่ยนแปลงค่านิยม และรูปแบบพฤติกรรมของนักศึกษาและสอดคล้องกับที่ Chickering (1974) เคยอธิบายถึงพัฒนาการของนักศึกษาในช่วงอายุ 17-20 ปีว่าเป็นวัยที่คาบเกี่ยวระหว่างวัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ ซึ่งวัยนี้จะมีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาการสำคัญถึง 7 ด้าน และแต่ละด้านก็สัมพันธ์กับประสบการณ์ในสถาบันอุดมศึกษาทั้งสิ้นและเน้นว่าการที่สถาบันอุดมศึกษาจะให้การศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น สถาบันจะต้องเข้าถึงภูมิหลังทางวัฒนธรรมของนักศึกษาด้วย ซึ่งควรมีการปรับปรุงการสอนในสถาบันอุดมศึกษาให้ครอบคลุมความหลากหลาย กิจกรรมการเรียนรู้ ระดับการมอบหมายงาน และความเป็นส่วนบุคคลของนักศึกษานั้น สิ่งสำคัญอันดับแรกคือการพัฒนา นักศึกษาในส่วนของค่านิยมวิถีปฏิบัติด้านคุณธรรมและความสามารถ (Chickering, 1981)

หากพิจารณาจากนโยบายการจัดการศึกษาในวิทยาลัยครูของกรมการฝึกหัดครู และลักษณะ เฉพาะของวิทยาลัยครูเมื่อเทียบกับสถาบันอุดมศึกษาอื่นแล้ว ก็ จะเห็นความสำคัญ ของการศึกษา ค่านิยมของนักศึกษาครูตามกลุ่มชาติพันธุ์มากขึ้น กล่าวคือ

1. การสนองตอบต่อความต้องการของท้องถิ่นที่วิทยาลัยครูจะต้องสนองตอบนั้น ได้แก่ องค์ความรู้ใหม่ คือความรู้สากลและความรู้ท้องถิ่นที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต ของประชาชน วิทยาลัยครูทั้ง 36 แห่งใช้หลักสูตรเดียวในการผลิตครูที่มุ่งให้เป็นครูตาม อุดมคติของผู้สร้างหลักสูตร แต่นักศึกษาครูในวิทยาลัยครูมีหลายกลุ่มย่อยและต่างวัฒนธรรม (ชาติพันธุ์) กัน เป็นเหตุให้นักศึกษาแต่ละกลุ่มมีค่านิยมแตกต่างกันด้วย เพราะว่ามีผู้กล่าวไว้ ว่า ค่านิยมของบุคคลจะเกี่ยวเนื่องกับกลุ่มชาติพันธุ์ (Kluckhohn, 1951) ดังนั้นความรู้ ท้องถิ่นหรือภูมิปัญญาชาวบ้านของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ต้องการ ย่อมเป็นความรู้เฉพาะสำหรับนำไปใช้ในแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ การจัดการเรียนการสอนที่แต่ละวิทยาลัยครูดำเนินการอยู่ นั้น เห็นได้ชัดว่ามุ่งถ่ายทอดความรู้สากลแก่นักศึกษามากกว่าความรู้ท้องถิ่น ทั้งนี้เนื่องจากงาน วิจัยด้านนี้มีน้อย จึงขาดความมั่นใจที่จะนำมาถ่ายทอด ผลผลิตคือนักศึกษาครูผู้ที่จะเป็นครู ในอนาคตจึงมีความอ่อนด้อยในสมรรถภาพของความเป็นครูที่เก่งและดี ยิ่งผลกระทบต่อ คุณภาพการศึกษาระดับอื่นด้วย หากมีการศึกษาค่านิยมของนักศึกษาครูโดยการมองจากทุก แง่มุมของแต่ละวัฒนธรรมหรือชาติพันธุ์ ก็จะทำให้ทราบและชัดเจนในค่านิยมที่แท้จริงของ นักศึกษา ตลอดจนทราบรายละเอียดวิธีการปลูกฝังค่านิยมของนักศึกษาแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ อันจะเป็นแนวทางให้สามารถหาวิธีการลดหรือเพิ่มค่านิยมบางอย่างของนักศึกษาครูในช่วง 4 ปีที่อยู่วิทยาลัยครูให้มีคุณลักษณะตามความคาดหวังของหลักสูตรเป็นประการแรก และการ ได้มาซึ่งค่านิยมอันเนื่องมาจากชาติพันธุ์ รวมทั้งปัจจัยในการปลูกฝังค่านิยมดังกล่าว จะเป็น ประโยชน์ต่อการพัฒนาหลักสูตรการสอน หลักสูตร และการจัดกิจกรรมนักศึกษา เพื่อถ่ายทอด ความรู้ท้องถิ่นแก่นักศึกษาเป็นประการต่อมา ซึ่งวิทยาลัยครูก็ได้ชื่อว่าผลิตครูสนองความ ต้องการของท้องถิ่นอย่างแท้จริง

2. การกระจายโอกาสทางการศึกษา ซึ่งพบว่า การกระจายโอกาสทางการศึกษา ของวิทยาลัยครูที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน เห็นได้ชัดว่าเน้นการรับเข้าเรียน และพยายามที่ จะพัฒนาทักษะ และสติปัญญาของผู้เรียนให้ทัดเทียมประชากรนักศึกษาส่วนใหญ่ของประเทศ จึงละเลยการให้โอกาสผู้เรียนได้ศึกษาภูมิปัญญาชาวบ้านอันได้แก่ โลกทัศน์ ค่านิยม และ ภูมิปัญญาด้านรูปธรรมอื่น ๆ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตของตนและของกลุ่ม นักศึกษา

ครูชาติพันธุ์ไทยเขมร เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มที่ยากจน สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่ากลุ่มชาติพันธุ์อื่น ๆ อีกทั้งความเป็นอยู่ วัฒนธรรม และประเพณีที่ต่างจากประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2531) อาศัยอยู่ในบริเวณ เขตชายแดนประเทศไทยและประเทศกัมพูชาประชาธิปไตย อันเป็นอาณาเขตของจังหวัดศรีสะเกษ สุรินทร์ และบุรีรัมย์ ซึ่งชนกลุ่มนี้นอกจากจะขาดความเสมอภาคทางเศรษฐกิจและสังคมอันกระทบต่อการเข้าศึกษาในวิทยาลัยครูแล้ว ยังขาดโอกาสที่จะได้ศึกษามิปัญญาชาวบ้านของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยเขมรอีกด้วย ทั้งนี้เนื่องมาจากวิทยาลัยครูขาดข้อมูลทางวัฒนธรรมของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ จึงไม่อาจนำมาประยุกต์ใช้ในทางปฏิบัติให้เกิดความเสมอภาคแก่นักศึกษาอันเป็นตัวแทนของกลุ่มวัฒนธรรมนั้น ๆ อย่างไรก็ตาม นักศึกษาครูกลุ่มชาติพันธุ์ไทยเขมรคือครูในอนาคตที่จะต้องทำหน้าที่ไปปลูกฝังคุณลักษณะ และค่านิยมที่พึงประสงค์สำหรับความเป็นพลเมืองไทยแก่เด็กและเยาวชนหลายกลุ่ม (ทั้งกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกันและ/หรือต่างกลุ่มชาติพันธุ์) ดังนั้นค่านิยมของนักศึกษาครูกลุ่มชาตินี้จะเป็นข้อมูลที่สะท้อนว่ามีค่านิยมอะไรบ้างเป็นค่านิยมของกลุ่มชาติพันธุ์ที่นักศึกษาครูจะต้องตระหนักและนำไปปลูกฝังแก่เด็กและเยาวชนรุ่นใหม่ต่อไป ซึ่งนับเป็นโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณค่าสำหรับนักศึกษาครูและชนชาติพันธุ์ไทยเขมรที่เป็นชนกลุ่มน้อยจะพึงได้รับ นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้นักศึกษาครูได้พัฒนาตนเองเต็มที่ กล่าวคือหากมีการศึกษาค่านิยมของนักศึกษาครูชาติพันธุ์ไทยเขมร ก็จะทราบว่าค่านิยมอะไรบ้างที่ขัดแย้งหรือคล้อยตามค่านิยมที่พึงประสงค์สำหรับครูไทย อันจะเป็นเงื่อนไขสำคัญนำมาปรับปรุงและจัดประสบการณ์ในวิทยาลัยครูแก่นักศึกษาเพื่อเป็นการเตรียมครูประการที่หนึ่ง และประการที่สอง เพื่อเสริมสร้างลักษณะความเป็นนานาชาติของนักศึกษาครูและวิทยาลัยครูในอันที่จะรับมือกับปัญหาการขยายตัวของประชากรนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์เขมรอพยพ ทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่อาศัยอยู่บริเวณแถบนี้ต่อไป

3. ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ซึ่งพบว่าในแต่ละวิทยาลัยครูมีวัฒนธรรมที่หลากหลายอันเนื่องมาจาก

3.1 อาจารย์จากหลายวัฒนธรรมมาอยู่ร่วมกัน อย่างเช่น วิทยาลัยครูสุรินทร์มีอาจารย์ชาติพันธุ์ไทยเขมรเพียงร้อยละ 20 เท่านั้น นอกนั้นมาจากถิ่นอื่น และการที่ถูกรอรับด้วยวัฒนธรรมของระบบราชการและวัฒนธรรมอื่น ๆ ที่เป็นส่วนกลาง จึงสันนิษฐานว่าตนเป็นตัวแทนของชนกลุ่มใหญ่ เรื่องกลุ่มชาติพันธุ์ของนักศึกษานั้น หากไม่ปรากฏความ

ขัดแย้งที่รุนแรงก็จะไม่สนใจ เพราะถือว่าเป็นเรื่องของชนกลุ่มน้อย

3.2 นักศึกษาครูมีหลายกลุ่มชาติพันธุ์ อย่างเช่น วิทยาลัยครูสุรินทร์มีนักศึกษาที่สามารถจำแนกชาติพันธุ์เด่นชัดคือ ไทยเขมร ไทยลาว ไทยส่วย ไทยเยอ และอื่น ๆ เมื่อเทียบกับจำนวนประชากรของจังหวัดสุรินทร์ทั้งหมด 3 ล้านคน จะมีชาติพันธุ์ไทยเขมร 2 ล้านคนไทยลาว 6 แสนคน ไทยส่วย 3 แสนคน ไทยเยอ และอื่น ๆ 1 แสนคน โดยประมาณ (สุพจน์ ประเสริฐศรี, 2527: 50) วิทยาลัยครูสุรินทร์มีนักศึกษาชาติพันธุ์ไทยเขมรมากที่สุดประมาณร้อยละ 60 ของจำนวนทั้งหมด

3.3 บุคลากรและนักการภารโรงส่วนใหญ่เป็นคนในท้องถิ่น เช่น วิทยาลัยครูสุรินทร์มีนักการภารโรงชาติพันธุ์ไทยเขมรมากที่สุด รองลงมาคือ ไทยลาว ไทยส่วย และไทยเยอ ตามลำดับ แต่การจัดหลักสูตรการสอนและกิจกรรมแก่นักศึกษา ตลอดจนการบริหารภายในของวิทยาลัยครูภูมิภาคนั้น มิได้จัดลักษณะเฉพาะที่เหมาะสมแก่ทุกฝ่าย กลับยึดถือระบบราชการเป็นสำคัญและมุ่งความเป็นเอกภาพ ให้เป็นรูปแบบเดียวกันกับวิทยาลัยครูในส่วนกลาง ซึ่งอาจเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้วิทยาลัยครูพัฒนาช้ากว่าที่ควรจะเป็น อย่างไรก็ตามจะถึงเวลาที่คนกลุ่มใหญ่หันมาสนใจและศึกษาค่านิยม ความรู้สึก และการปฏิบัติต่อกันและกัน ระหว่างชนกลุ่มใหญ่กับชนกลุ่มน้อยให้ต้องแท้และพยายามมองปัญหาจากแง่มุมของชนกลุ่มน้อยบ้าง (Keyes, 1982) ส่วนข้อได้เปรียบของวิทยาลัยครูสุรินทร์ในเรื่องนี้ก็คือการมีนักศึกษา อาจารย์ นักการภารโรงที่มาจากต่างวัฒนธรรม (ชาติพันธุ์) มาอยู่ร่วมกันและตัดสินใจเลือกค่านิยมตามบริบทวัฒนธรรมของตนเอง หากมีการศึกษาค่านิยมของนักศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ไทยเขมรซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยแต่มีจำนวนมากที่สุด ก็จะเป็นความสัมพันธ์ระหว่างชนกลุ่มน้อยที่อยู่ร่วมกัน อันจะนำไปสู่การศึกษาวัฒนธรรมของหลายฝ่าย (cultural pluralism) ในชาติซึ่งเป็นภารกิจประการที่ 4 ที่วิทยาลัยครูพึงกระทำให้สมบูรณ์

4. บริเวณวัฒนธรรมอันเป็นพื้นที่ในความรับผิดชอบของวิทยาลัยครูแต่ละแห่งนั้น ความสำคัญอยู่ที่ว่าวิทยาลัยครูสามารถเข้าถึงพื้นที่ได้มากน้อยเพียงใด แม้จะเป็นผู้ใกล้ชิดหรืออยู่ในบริเวณวัฒนธรรมของนักศึกษาหลากหลายกลุ่มชาติพันธุ์ หากขาดการศึกษาหาความรู้ทุกแง่มุมของแต่ละชาติพันธุ์ (วัฒนธรรม) ก็น่าจะกล่าวว่าเป็นบริการการศึกษาที่ไร้ความหมาย ซึ่งในเรื่องทำนองเดียวกันนี้ Morrill (1980: 103) ได้เสนอว่าเป็นเหตุผลสำคัญสำหรับการสอนคุณธรรมแก่นักศึกษาครูในสหรัฐอเมริกา แต่งานวิจัยเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ไทยเขมรมีน้อยมาก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2531) ส่วนใหญ่จะให้ความสนใจ

กับกลุ่มชาติพันธุ์ไทยมุสลิม เพราะมีปัญหาความขัดแย้งรุนแรงและกระทบกับความมั่นคงของประเทศ ซึ่งจะพบว่ามีรายงานการวิจัยทั้งในเรื่องสภาพสังคม วัฒนธรรม ภาษา ศาสนา การเมือง การปกครอง และการศึกษาของคนกลุ่มนี้ค่อนข้างมาก ในทางตรงกันข้ามแม้บางกลุ่มชาติพันธุ์ อย่างเช่น ไทยเขมร ไม่ปรากฏความขัดแย้งรุนแรง แต่ก็ไม่อาจมั่นใจว่าจะไม่มีผลกระทบกับความมั่นคงของชาติ เพราะกลุ่มชาติพันธุ์ไทยเขมรคือพวกเขมรดั้งเดิมที่สืบเชื้อสายเขมรโบราณสมัยอาณาจักรขอมรุ่งเรือง เมื่อขอมหมดอำนาจลงก็ย้ายราชธานีไปอยู่บริเวณลุ่มแม่น้ำโขงตอนล่าง (ประเทศกัมพูชาประชาธิปไตย) ประกอบกับมีพวกเขมรที่ถูกกวาดต้อนจากการต่อสู้รบระหว่างไทยกับเขมรสมัยกรุงศรีอยุธยา และรัตนโกสินทร์ตอนต้น จึงรวมกันเป็นชนไทยเขมร อาศัยอยู่แถบจังหวัดศรีสะเกษ สุรินทร์ และบุรีรัมย์เป็นเวลานาน (ทวิช สุภรณ์, 2508) แม้จะมีความรู้สึกว่าตนเป็นคนไทยเช่นคนไทยทั่วไป แต่ก็ยังเป็นกลุ่มชนที่พัฒนาช้า ต้อยกว่าชนกลุ่มชาติพันธุ์ไทยมุสลิมและอื่น ๆ ทั้งด้านสุขภาพอนามัย การศึกษา เศรษฐกิจ และสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2531) จึงน่าสงสัยว่าจะต้องมีอะไรบางอย่างที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาของชนกลุ่มนี้เป็นประการที่หนึ่ง นอกจากนี้ผลงานวิจัยส่วนใหญ่ จะให้ภาพรวมของประชากรใน 3 จังหวัดดังกล่าว แล้วสรุปว่าชาติพันธุ์ไทยเขมรมีความคล้ายคลึงกับชาวไทยส่วนใหญ่ของประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2531) ซึ่งหากจะวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ ก็จะเป็นความสัมพันธ์ในลักษณะพอเข้ากันได้ (assimilation) ซึ่งลักษณะเช่นนี้ มีผู้กล่าวไว้ว่า จะเกิดขึ้นเมื่อชนกลุ่มน้อยมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคมใหญ่ (Keyes, 1982) เพราะไม่มีการแย่งชิงอำนาจทางการเมืองและเศรษฐกิจ มีการบูรณาการทางวัฒนธรรม (integration) จึงน่าจะศึกษาว่ามีการร่วมมือกันเชิงสร้างสรรค์หรือไม่และอยู่ในระดับใดเป็นประการที่สอง อย่างไรก็ตาม วิทยาลัยครูสุรินทร์เป็นที่ตั้งของศูนย์วัฒนธรรม จังหวัดสุรินทร์ก็น่าจะแสดงบทบาทของการเป็นศูนย์กลางวัฒนธรรม (culture center) ไทยเขมร ส่วนบริเวณที่ไกลออกไป เช่น จังหวัดศรีสะเกษ และบุรีรัมย์ก็เป็นบริเวณชายขอบวัฒนธรรม (marginal culture) เพราะวิทยาลัยครูสุรินทร์มีนักศึกษาชาติพันธุ์ไทยเขมรมากที่สุดและนักศึกษาครูชาติพันธุ์ไทยเขมรก็เป็นตัวแทน (change agent) ของชนกลุ่มชาติพันธุ์นี้ที่จะสะท้อนให้เห็นการยืมหรือผสมกลมกลืนวัฒนธรรม หรือยังคงอนุรักษ์วัฒนธรรมกลุ่มในส่วนใดบ้าง จึงน่าจะศึกษาค่านิยมของนักศึกษาชาติพันธุ์ไทยเขมรในวิทยาลัยครูสุรินทร์ด้วยวิธีการมองปัญหาที่เน้นการเข้าใจประเด็นอย่างลึกซึ้งมากกว่ามุ่งหาวิธีการ

แก้ปัญหา เพราะรูปแบบการแก้ปัญหาของมนุษย์ในโลกมีผู้กล่าวว่า มีอยู่เพียงไม่กี่อย่างและมีอยู่แล้วในแต่ละสังคม แต่การเลือกใช้วิธีใดขึ้นอยู่กับ การเข้าใจประเด็นอย่างลึกซึ้งในแต่ละสังคมนั้น ๆ (Kluckhohn and Strodtbeck, 1961)

ภารกิจหลักที่สำคัญของสถาบันการศึกษา คือการปลูกฝังค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับการเป็นครูแก่นักศึกษาคครู (McGrath, 1974) วิทยาลัยครูจึงต้องตระหนักและให้ความสำคัญในเรื่องของค่านิยม แต่ค่านิยมของแต่ละบุคคลจะเกี่ยวโยงโดยตรงกับวัฒนธรรม(ชาติพันธุ์)ของบุคคลนั้น ๆ (White, 1975) ดังนั้นการศึกษาที่เจาะลึกทุกแง่มุมในประสบการณ์ที่สถาบันอุดมศึกษาจัดให้แก่ นักศึกษา กับการศึกษาอันรอมถึงภูมิหลังของนักศึกษาน่าจะทำให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์เพื่อต่อการสร้างภาพรวมเรื่องค่านิยม (ทั้งแง่ความยืนยงถาวร และการเปลี่ยนแปลงค่านิยม) และวิธีการปลูกฝังค่านิยมทั้งในรูปของการถ่ายทอด และสืบทอดวัฒนธรรม (enculturation) และการยืมวัฒนธรรม (acculturation) ของตัวนักศึกษาคครูและกลุ่มชาติพันธุ์ของนักศึกษาคครูดังกล่าว ซึ่งจะยังผลให้เกิดความชัดเจนในค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับการเป็นครูมากขึ้น

การศึกษาค่านิยมของนักศึกษาคครูชาติพันธุ์ไทยเขมร โดยวิธีชาติพันธุ์วรรณา (ethnography) จะเหมาะสมยิ่ง เพราะเป็นความพยายามที่จะเข้าใจการกระทำของบุคคลในสถานการณ์และสภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ เข้าใจบุคคลในบริบทสังคมวัฒนธรรมที่เขาเป็นอยู่หรือที่เขาดำเนินชีวิตอยู่เป็นประจำ และการศึกษาวิธีนี้สอดคล้องกับที่ Geertz (1973) ได้เคยใช้ศึกษาวัฒนธรรมของชนบางกลุ่ม ซึ่งสามารถให้ความหมายของพฤติกรรมหรือการกระทำของบุคคลในสังคมหรือในกลุ่มชนนั้น ๆ อย่างชัดเจน ดังนั้นการศึกษาในเรื่องนี้ จะทำให้ได้ค่านิยมที่แท้จริง (actual values) ของนักศึกษา รวมทั้งได้รายละเอียดอันเป็นปัจจัยภายในและภายนอกสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งผู้วิจัยพยายามหาความหมายจากสิ่งที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมของนักศึกษาคครูชาติพันธุ์ไทยเขมร และพยายามสร้างมโนทัศน์อันเป็นภาพรวมจากธรรมชาติ โดยบูรณาการความรู้และวิธีการระหว่างศาสตร์ทางจิตวิทยา สังคมวิทยา มานุษยวิทยา และศึกษาศาสตร์(อุดมศึกษา)เข้าด้วยกัน จากนั้นก็พัฒนาเป็นทฤษฎีค่านิยมภายใต้กรอบความหมายของการเป็นครู และจรรยาบรรณตามแบบประเพณีของครู โดยวิธีอุปนัย (inductive approach) ซึ่งผลการศึกษานอกจากจะเป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์ทั้งด้านหลักสูตร การสอน และงานกิจการนักศึกษาแล้ว ยังช่วยส่งเสริมและสนับสนุนการปฏิบัติภารกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษา เช่น

วิทยาลัยครูอีก 2 ประการคือ การบริการวิชาการแก่ชุมชน และการทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรม จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะต้องวิจัยเรื่องปัจจัยภายในและภายนอกวิทยาลัยครูที่มีส่วนปลูกฝังค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับการเป็นครูของนักศึกษาครูชาติพันธุ์ไทยเขมร โดยวิธีทางมานุษยวิทยาภาคสนามหรือการวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณา (ethnographic research) นั้นเอง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับการเป็นครูของนักศึกษาครูชาติพันธุ์ไทยเขมร
2. ศึกษาปัจจัยภายในวิทยาลัยครูที่มีส่วนปลูกฝังค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับการเป็นครูของนักศึกษาครูชาติพันธุ์ไทยเขมร
3. ศึกษาปัจจัยภายนอกวิทยาลัยครูที่มีส่วนปลูกฝังค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับการเป็นครูของนักศึกษาครูชาติพันธุ์ไทยเขมร

ด้วยภารกิจหลักที่สำคัญของสถาบันการฝึกหัดครู คือการปลูกฝังค่านิยมการเป็นครูแก่นักศึกษาครู (McGrath, 1974) ซึ่งการจัดสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่มักสมมุติว่านักศึกษามาจากสภาพเศรษฐกิจและสังคมวัฒนธรรมเดียวกัน และมีหน้าที่ต้องตอบสนองประสบการณ์ในวิทยาลัยอย่างเดียว (Shang, 1989) ดังนั้นคำถามนำสำหรับการวิจัยคือ

1. ประสบการณ์ในสถาบันอุดมศึกษาเน้นวิธีการปฏิสัมพันธ์อย่างเหมาะสมแก่นักศึกษาและพัฒนาทักษะที่จำเป็นแก่การเป็นครูอย่างไร (Shang, 1989; Chickering, 1974)
2. สภาพแวดล้อมทั่วไปภายในสถาบันอุดมศึกษามีความคล้ายคลึงและต่อเนื่องกับสภาพแวดล้อมในอดีตก่อนเข้าศึกษาอย่างน้อยเพียงใด (Astin, 1983; McKinley and Dworkin, 1989)

ทั้งนี้มุ่งศึกษาค่านิยมและปัจจัยที่มีส่วนปลูกฝังค่านิยม โดยศึกษาเฉพาะค่านิยมวิถีปฏิบัติ (Rokeach, 1973) และเชื่อว่า ค่านิยมของมนุษย์เกี่ยวเนื่องมาจากชาติพันธุ์ การมองปัญหาควรเน้นที่การพยายามทำความเข้าใจประเด็นอย่างลึกซึ้ง (thick description) เพื่อให้ได้ข้อมูลรายละเอียดเสียก่อน แล้วจึงเลือกวิถีทางและปัญหาต่อไป (Geertz, 1973)

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประเภทงานวิจัย
 - 1.1 วัตถุประสงค์ที่ 1 และ 3 ใช้แนวทาง (ethnographic research)
 - 1.2 วัตถุประสงค์ที่ 2 ใช้ทั้งระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) และระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research)
2. ความต้องการข้อมูลเชิงคุณภาพที่เกี่ยวข้อง
 - 2.1 จุดมุ่งหมายและความมุ่งหวังในชีวิต
 - 2.2 ทศนคติ (เกี่ยวกับ ความต้องการ อุดมคติ วัฒนธรรม โอกาส และประสบการณ์)
 - 2.3 ความรู้สึก ความเชื่อ และความพึงใจ
 - 2.4 ปัจจัยที่เป็นผลกระทบกับค่านิยม เช่น ภูมิหลังของครอบครัวหรือชุมชน วัฒนธรรมนิยมประเพณี และประวัติของสังคมทั้งระบบ
 - 2.5 พฤติกรรม อันได้แก่ กิริยาท่าทาง การพูด การแสดงออก และการทำกิจกรรมต่าง ๆ

ข้อมูลดังกล่าวจะได้จากการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (participant observation) การสัมภาษณ์เจาะลึก (depth interview) และเทคนิคอื่น ๆ
3. บุคคลที่ศึกษา ได้แก่
 - 3.1 นักศึกษาครูชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยครูสุรินทร์ที่มีชาติพันธุ์ไทยเขมร
 - 3.2 บุคคลที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ บิดามารดา เครือญาติ พระ ครู เพื่อน และผู้ประกอบการนักศึกษา ทั้งในอดีตและปัจจุบัน
4. พื้นที่ศึกษา ได้แก่
 - 4.1 วิทยาลัยครูสุรินทร์ เช่น หอพัก ภาควิชา คณะวิชา ชั้นเรียน โรงอาหาร ฯลฯ
 - 4.2 ชุมชนนอกวิทยาลัยครูสุรินทร์ ได้แก่ บ้านพักของนักศึกษา หมู่บ้าน อันเป็นภูมิลาเนาที่เกิด สถาบันทางสังคมต่าง ๆ เช่น วัด โรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา สื่อมวลชนและอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษา เป็นต้น

คำจำกัดความ

การปลูกฝังค่านิยม คือวิธีการที่ทำให้บุคคลยอมรับค่านิยมหรือมีการเปลี่ยนแปลงค่านิยมตามความคาดหวังของผู้ปลูกฝังด้วยวิธีการต่าง ๆ

ค่านิยม หมายถึงสิ่งที่บุคคลยึดถือว่ามีคุณค่าควรแก่การปฏิบัติในทุกสถานการณ์ซึ่งประมวลได้จากการบอกเล่าและการกระทำของบุคคลนั้น

ทัศนคติ หมายถึงความรู้สึกริเริ่มคิดของบุคคลที่จะประเมินออกมาในทางดีหรือไม่ดีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง

ความเชื่อ หมายถึงการที่บุคคลมีความรู้สึกว่าจะสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่ตนได้พบนั้นเป็นความจริง และเป็นสิ่งที่ตนไว้วางใจ หากความเชื่อเกิดขึ้นอย่างแน่นแฟ้นในเรื่องใดเรื่องหนึ่งแล้ว เรียกว่าเกิดความฝังใจ

กลุ่มชาติพันธุ์ไทยเขมร คือกลุ่มบุคคลสัญชาติไทยที่ย้ายถิ่นเชื้อสายจากกลุ่มเชื้อชาติและวัฒนธรรมเดิมที่เป็นเขมร

ค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับการเป็นครู คือสิ่งที่บุคคลอาชีพครูยึดถือว่ามีคุณค่าควรแก่การนำมาปฏิบัติในสถานการณ์ของความเป็นครู ซึ่งประมวลได้จากความมุ่งหวังและศรัทธาในอาชีพครู และทัศนกำหนดของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการเป็นครู

ประโยชน์ของการวิจัย

ผลการศึกษาครั้งนี้มีประโยชน์คือ

1. เป็นองค์ความรู้ใหม่ในเรื่องของชนกลุ่มชาติพันธุ์ไทยเขมร สำหรับนักการศึกษาและนักพัฒนาทุกระดับ นำไปถ่ายทอดและ/หรือประยุกต์ใช้ในแต่ละสภาวการณ์ แก่ชนกลุ่มน้อยชาติพันธุ์ไทยเขมร เพื่อให้เกิดการพัฒนาเท่าเทียมชนส่วนใหญ่ของประเทศในทุกด้าน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการกิจด้านการบริการวิชาการแก่ชุมชนของสถาบันอุดมศึกษา เช่น วิทยาลัยครู
2. เป็นความรู้พื้นฐานสำหรับการพัฒนาทฤษฎีค่านิยม ทั้งศาสตร์จิตวิทยา สังคมวิทยา มานุษยวิทยา และศึกษาศาสตร์ (อุดมศึกษา) ต่อไป

3. เป็นแนวทางสำหรับฝ่ายบริหารวิทยาลัยครูทุกระดับ ในการจัดประสบการณ์ (หลักสูตร การสอน กิจกรรมนักศึกษา และอื่น ๆ) ในวิทยาลัยครู เพื่อ

3.1 ลดหรือเพิ่มค่านิยมบางอย่างของนักศึกษาครูให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูไทย

3.2 เตรียมครูให้สามารถรับมือกับภาระงานสอนเด็ก และเยาวชนหลากหลายวัฒนธรรม โดยเฉพาะวัฒนธรรมไทยเขมร

3.3 ส่งเสริมความเป็นนานาชาติของนักศึกษาครูและวิทยาลัยครู โดยการชี้ให้ตระหนักถึงความจำเป็นที่ต้องเรียนรู้เรื่องของตนเองให้ได้รายละเอียดถึงแก่นของชาติพันธุ์สำหรับการศึกษาเปรียบเทียบกับชนชาติอื่นต่อไป

3.4 ช่วยในการปลูกฝังคุณธรรมจรรยาบรรณวิชาชีพครู

3.5 ปฏิบัติภารกิจในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของวิทยาลัยครู

สาระของรายงานการวิจัย

การศึกษาปัจจัยภายในและภายนอกวิทยาลัยครูที่มีส่วนปลูกฝังค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับการเป็นครูของนักศึกษาครูชาติพันธุ์ไทยเขมร มีสาระและรายละเอียดค่อนข้างมาก ผู้วิจัยขอนำเสนอเพื่อความชัดเจนเป็นรายบทดังนี้

บทที่ 1 บทนำ แบ่งเป็น 6 หน่วย คือหน่วยความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา อันกล่าวถึงภารกิจสำคัญของวิทยาลัยครูในแง่ของการผลิตบัณฑิตให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ส่งเสริมให้เกิดการกระจายโอกาสทางการศึกษาแก่ประชาชนตามภารกิจงานบริการวิชาการแก่ชุมชน โดยการเข้าถึงประชาชนในพื้นที่ สร้างความเข้าใจประชาชนในแง่ของความหลากหลายทางวัฒนธรรมหรือชาติพันธุ์ รวมถึงการพิจารณาการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมให้สอดคล้องกับลักษณะเฉพาะของแต่ละวัฒนธรรมที่วิทยาลัยครูแต่ละแห่งสังกัดอยู่ในบริเวณวัฒนธรรมเหล่านั้น และในกรณีวิทยาลัยครูสุรินทร์นั้นเคยพบปัญหาภายในวิทยาลัยได้แก่ ปัญหาด้านการจัดหอพัก ด้านการเรียนการสอน การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ระบบการบริหารบุคคลในวิทยาลัย ส่วนปัญหาภายนอกวิทยาลัยครูที่มีส่วนมากกระทบ ได้แก่ เหตุการณ์ชายแดนไทยกับกัมพูชาประชาธิปไตย ผู้ปกครองนักเรียนในชนบทห่างไกลให้ความสำคัญกับการศึกษาระบบโรงเรียนค่อนข้างน้อย คุณภาพของครูอันเป็น

ผลผลิตของวิทยาลัยครูสุรินทร์อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ โดยเฉพาะครูชาติพันธุ์ไทยเขมร เป็นโรคพิษสุราเรื้อรังในอัตราที่สูง เป็นต้น ภารกิจหลักที่สำคัญของสถาบันการฝึกหัดครู คือการปลูกฝังค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับการเป็นครูแก่นักศึกษาครู ซึ่งการปลูกฝังค่านิยมโดยไม่เข้าใจภูมิหลังทางชาติพันธุ์ของนักศึกษาครู และคนกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกับนักศึกษาครูแล้ว การปลูกฝังค่านิยมด้วยวิธีใด ๆ ก็ไม่อาจบรรลุผลสำเร็จได้ จึงนำศึกษาค่านิยมอันเนื่องจากคุณลักษณะทางชาติพันธุ์ก่อน เพื่อเป็นพื้นฐานในการแก้ปัญหาต่อไป และงานวิจัยนี้เน้นศึกษากรณีกลุ่มชาติพันธุ์ไทยเขมรเพียงกลุ่มเดียว หน่วยที่ 2 คือวัตถุประสงค์ของการวิจัย มี 2 ประเด็น คือศึกษาค่านิยมที่แท้จริงของนักศึกษาครูกลุ่มนี้ก่อน แล้วจึงวิเคราะห์ปัจจัยภายในและภายนอกวิทยาลัยครูที่มีส่วนปลูกฝังค่านิยมที่ค้นพบ ส่วนค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับการเป็นครูนั้น มีคำถามนำว่าประสบการณ์ในสถาบันอุดมศึกษาเน้นวิธีการปฏิสัมพันธ์อย่างเหมาะสมแก่นักศึกษา และพัฒนาทักษะที่จำเป็นแก่การเป็นครูอย่างไร และสภาพแวดล้อมทั่วไปภายในวิทยาลัยครูสุรินทร์มีความคล้ายคลึงและต่อเนื่องกับสภาพแวดล้อมในอดีตก่อนเข้าศึกษามากน้อยเพียงใด ส่วนหน่วยที่ 3 ว่าด้วยขอบเขตของงานวิจัย หน่วยที่ 4 คำจำกัดความของคำว่า การปลูกฝังค่านิยม ค่านิยม ทศนคติ ความเชื่อ กลุ่มชาติพันธุ์ไทยเขมร และค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับการเป็นครู หน่วยที่ 5 กล่าวถึงประโยชน์ของการวิจัย โดยเน้นการบุกเบิกความรู้ใหม่ซึ่งอาจใช้เป็นแนวทางลดหรือเพิ่มค่านิยมบางอย่าง การเตรียมครูให้สอดคล้องกับเยาวชนและเด็กวัฒนธรรมไทยเขมร และอื่น ๆ หน่วยสุดท้ายเป็นสาระของรายงานการวิจัย เพื่อให้เห็นภาพรวมทั้งเล่ม

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง นำเสนอหลักฐานการศึกษาเอกสารต่าง ๆ ในประเด็นของ ความหมาย และคุณลักษณะของค่านิยม ค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับการเป็นครู การปลูกฝังค่านิยมและปัจจัยที่มีส่วนปลูกฝังค่านิยมแบ่งเป็นปัจจัยภายนอกและภายในวิทยาลัยครู การเตรียมครูเน้นแนวคิดของ Trent (1990) ที่ชี้ให้ตระหนักถึงความเข้าใจสังคมและวัฒนธรรมของคนแต่ละกลุ่มเพื่อเตรียมครูให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ ซึ่งการเตรียมครูดังกล่าวจำเป็นต้องตระหนักว่าครูชาติพันธุ์หนึ่งย่อมปลูกฝังค่านิยมที่พึงประสงค์แก่เด็กในชาติพันธุ์นั้น ๆ ได้ดีกว่าเด็กชาติพันธุ์อื่น เช่นครูผิวดำย่อมเข้าถึงเด็กนักเรียนผิวดำได้ดีกว่าครูผิวขาว เป็นต้น หากมีการศึกษาค่านิยมแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์อย่างถ่องแท้แล้วก็สามารถจัดเตรียมครูทั่ว ๆ ไปให้สามารถเข้าถึงนักเรียนแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ได้เช่นกัน กลุ่มชาติพันธุ์ไทยเขมรในประเทศไทยยังไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร เพราะมีเงื่อนไขบางอย่าง

ภายในสังคมและวัฒนธรรมของกลุ่ม ทำให้การพัฒนาไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร โดยเฉพาะการพัฒนาทางการศึกษาที่ยังผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านภาษา และการคำนวณต่ำ ผู้ปกครองเพิกเฉย และให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาในระบบและนอกระบบโรงเรียนค่อนข้างน้อย การนำวิธีการชาติพันธุ์วรรณาเข้ามาใช้ในการวางแผนทางการศึกษาเฉพาะกลุ่ม เฉพาะเรื่องน่าจะมีผลดี เพราะทำให้ได้รายละเอียดที่แท้จริง เห็นสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาทางการศึกษา อันจะเป็นการแก้ปัญหาและพัฒนาการศึกษาจากระบบย่อย ๆ ที่ละระบบ กระทั่งให้ได้ภาพรวมของระบบใหญ่ที่สมบูรณ์ต่อไป

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย ใช้วิธีการวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณา โดยศึกษานักศึกษาครูและผู้ที่เกี่ยวข้องในสภาพธรรมชาติ ใช้ระเบียบวิธีศึกษาข้อมูลหลายรูปแบบทั้งจากเอกสาร การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และการใช้แบบสอบถามพื้นที่ที่ศึกษา ได้แก่ สภาพภายในวิทยาลัยครูสุรินทร์ และสภาพชุมชนที่นักศึกษากลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่ 11 หมู่บ้าน มีรูปแบบการพูด ภาษาที่ใช้ ทำทาง ปฏิบัติ และ การปฏิบัติตัวแตกต่างจากสังคมอื่น ซึ่งเหมาะสมกับการศึกษาแนวนี้ บุคคลที่ศึกษาแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มแรกเป็นนักศึกษาครูกลุ่มชาติพันธุ์ไทยเขมรที่คัดเลือกจากผู้ที่ใช้ภาษาเขมรเป็นภาษาแม่ นามสกุลที่บ่งบอกว่าบรรพบุรุษเป็นชาวเขมรดั้งเดิม ภูมิลำเนาที่เกิดในอำเภอที่เป็นชุมชนชาวไทยเขมร บิดามารดาประกอบอาชีพแบบฉบับของบรรพบุรุษหรือกลุ่มซึ่งแตกต่างจากกลุ่มชาติพันธุ์อื่น และเป็นนักศึกษาครูชั้นปีที่ 4 จำนวน 20 คน เพศชาย 10 คน เพศหญิง 10 คน เป็นผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตลอดด้วยเรียนสูง 13 คน และเป็นผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตลอดด้วยเรียนต่ำ 7 คน นักศึกษาเหล่านี้พักอาศัยในหอพักวิทยาลัยครูสุรินทร์ 12 คน และพักอาศัยกับผู้ปกครอง 6 คน ส่วนกลุ่มที่สอง ได้แก่ ผู้เกี่ยวข้องและมีความสำคัญในชีวิตกับนักศึกษากลุ่มแรก เช่น บิดา มารดา ผู้ปกครอง เพื่อนสนิท ครูอาจารย์ พระสงฆ์ ซึ่งผู้วิจัยคัดเลือกศึกษา 5 คน ต่อนักศึกษาครู 1 คน รวมแล้วประมาณ 100 คน

บทที่ 4 เป็นการบรรยายข้อค้นพบอันเป็นมโนทัศน์ค่านิยมของนักศึกษาครูกลุ่มชาติพันธุ์ไทยเขมร โดยผู้วิจัยจัดลำดับความสำคัญได้ 22 ค่านิยม โดยพิจารณาจาก 4 องค์ประกอบ คือ ความคงทนของค่านิยม สัดส่วนการใช้ค่านิยม ความพยายามที่จะได้มา และรักษาค่านิยมไว้ เกียรตินิยมของค่านิยม ซึ่งผลการวิจัยพบว่านักศึกษาครูชาติพันธุ์ไทยเขมรมีค่านิยมตามลำดับดังนี้ (1). การพึ่งตนเอง (2). การไม่ชอบเอาเปรียบและไม่ยอมเสียเปรียบ (3). ความหยิ่งและรักศักดิ์ศรี (4). ความกตัญญู (5). ความอายและถ่อมตน

(6). การเก็บตัวและไม่เปิดใจ (7). การเชื่อฟังและยอมรับ (8). ความสุภาพอ่อนโยน และอ่อนน้อม (9). การรักพวกพ้องและจริงใจ (10). ความไม่ไว้วางใจ (11). ความยุติธรรม (12). การรักษาสัจจะ (13). ความตรงไปตรงมา (14). ความเกรงใจ (15). ความรักถิ่นและผูกพันที่ตื้น (16). ความรับผิดชอบและจริงจังในการทำงาน (17). การตรงต่อเวลา (18). การใฝ่ในความรู้ (19). ความประหยัด (20). ความขยัน (21). ความช่วยเหลือกัน และ (22). ความคิดสร้างสรรค์ ทั้งนี้มีความหมายและคุณค่าเฉพาะกลุ่มชาติพันธุ์ไทยเขมร

บทที่ 5 ปัจจัยที่มีส่วนปลูกฝังค่านิยมของนักศึกษาครูกลุ่มชาติพันธุ์ไทยเขมรใน ส่วนที่อยู่ภายนอกวิทยาลัยครู ได้แก่ (1). ครอบครัว มีอิทธิพลต่อการกำหนดค่านิยมความ อายและถ่อมตน การเชื่อฟัง ความยุติธรรม ความตรงไปตรงมา มากกว่าค่านิยมอื่น ๆ (2). ชุมชนและวัฒนธรรม มีปัจจัยย่อยที่ส่งผลต่อค่านิยม คือการครองคู่ครองเรือน สภาพ ทางกายภาพของหมู่บ้าน ความสัมพันธ์ระหว่างชายและหญิง ความสัมพันธ์กับไทยลาว และ ไทยส่วย ซึ่งมีอิทธิพลต่อการตอกย้ำค่านิยมการใฝ่ความรู้ ความประหยัด ความรักถิ่น ความ เกรงใจ และการเก็บตัวไม่เปิดใจ มากกว่าค่านิยมอื่น ๆ (3). โรงเรียนประถม และ มัธยมศึกษา มีอิทธิพลในการตอกย้ำค่านิยมหยิ่งและรักศักดิ์ศรี ความกตัญญู เก็บตัวไม่เปิดใจ เชื่อฟังผู้ใหญ่ ตรงต่อเวลา ยุติธรรม และใฝ่ความรู้ มากกว่าค่านิยมอื่น ๆ (4). กลุ่มเพื่อน ในวัยเด็กมีอิทธิพลต่อนักศึกษาค่อนข้างน้อย และเพื่อนในช่วง 7-15 ปี ส่วนใหญ่เป็นเพื่อน กลุ่มชาติพันธุ์เดียวกันที่เรียนห้องเดียวกันหรือละแวกบ้าน อันมีส่วนส่งเสริมค่านิยมการตรง ต่อเวลา ตรงไปตรงมา พึ่งตนเอง หยิ่งและรักศักดิ์ศรี ไม่ชอบเอาเปรียบและไม่ยอมเสีย เปรียบ รักษาสัจจะ รักพวกพ้อง และความขยัน มากกว่าค่านิยมอื่น ๆ

บทที่ 6 ปัจจัยภายในวิทยาลัยครูสุรินทร์ที่มีส่วนปลูกฝังค่านิยมของนักศึกษาครู กลุ่มชาติพันธุ์ไทยเขมร ได้แก่ (1). ค่านิยมการเก็บตัวไม่เปิดใจ การพึ่งตนเอง มากกว่า ค่านิยมอื่น ๆ (2). อาจารย์ผู้สอน ตอกย้ำค่านิยมการเชื่อฟังและยอมรับ ความกตัญญู ความรับผิดชอบ การพึ่งตนเอง มากกว่าค่านิยมอื่น ๆ (3). งานกิจการนักศึกษา มี ความสอดคล้องและสอดคล้องประสานกับกิจกรรมในชั้นเรียนค่อนข้างน้อย นักศึกษาเข้าร่วม กิจกรรมน้อย ส่งผลให้เกิดการตอกย้ำค่านิยมเก็บตัวไม่เปิดใจ อายและถ่อมตน รักถิ่นและ ผูกพันที่ตื้น รักพวกพ้อง รักความยุติธรรม (4). หอพักวิทยาลัยครูสุรินทร์มีข้อดีในแง่การ สร้างสัมพันธ์กับเพื่อน การกล้าแสดงออก การช่วยให้นักศึกษาประหยัด อยู่ใกล้หอสมุด

สะดวกในการหาความรู้ แต่ก็มีส่วนตอกย้ำค่านิยมการพึ่งตนเอง ความกตัญญู ความรักถิ่น และผูกพันกับที่ถิ่น มากกว่าค่านิยมอื่น ๆ (5). สภาพการเรียนการสอนในชั้น มีส่วนตอกย้ำค่านิยมการพึ่งตนเอง มากกว่าค่านิยมอื่น เพราะอาจารย์มีเวลาน้อย ซาดความเอาใจใส่ผู้เรียน (6). กลุ่มเพื่อนในวิทยาลัยครู มีความสัมพันธ์กันในลักษณะผิวเผินเกี่ยวข้องกัน เพื่อพึ่งพาอาศัยกัน มีส่วนตอกย้ำค่านิยมการพึ่งตนเอง ความรักถิ่น ความซน การช่วยเหลือกัน และความคิดสร้างสรรค์ มากกว่าค่านิยมอื่น ๆ

บทที่ 7 ค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับการเป็นครูของนักศึกษาครูชาติพันธุ์ไทยเขมรมีเพียง 10 ชนิด คือ ค่านิยมการพึ่งตนเอง ความกตัญญู การเชื่อฟังและยอมรับ ความสุภาพอ่อนน้อม ความรักถิ่น ความรับผิดชอบและจริงจังในงาน การใฝ่ความรู้ ความซน ความช่วยเหลือกัน และความคิดสร้างสรรค์ และมีข้อควรตระหนักในการปลูกฝังค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับการเป็นครูสำหรับวิทยาลัยครูสุรินทร์หลายประการ รวมทั้งนำเสนอแนวทางการเตรียมครู ทั้งในขั้นตอนการศึกษาค่านิยม การจัดประสบการณ์เพื่อปรับเปลี่ยนค่านิยม และการถ่ายทอดค่านิยม

บทที่ 8 สรุป อภิปรายผล และเสนอแนะ เป็นการสรุปค่านิยมที่นักศึกษาครูชาติพันธุ์ไทยเขมรเลือก 22 ค่านิยม และ 10 ค่านิยมที่เกี่ยวกับความเป็นครู รวมทั้งสรุปปัจจัยภายนอกและภายในวิทยาลัยครูที่มีส่วนปลูกฝังค่านิยม อภิปรายผลที่เน้นเทคนิคการปลูกฝังค่านิยม และมีข้อเสนอนำว่าค่านิยมทุกตัวมีระดับการปลูกฝัง การศึกษาค่านิยมไม่ควรมองข้ามเรื่องชาติพันธุ์ ค่านิยมที่ควรจะเป็นแม้มีปัญหาเรื่องการยอมรับ ชื่อค่านิยมเดียวกันแต่ตีความหมายต่างกัน อันดับและจำนวนค่านิยมที่เลือกยังไม่มียุติ และการปลูกฝังค่านิยมความเป็นครูจะได้ผลต้องไม่ฝืนธรรมชาติ